

Sähköpyörien hyödyntäminen sosiaalihuollon kotikäyntityössä – tarvekartoitus ja pilotointi

Pohjanmaan hyvinvointialueella tehdään laajasti kotikäyntejä sosiaalihuollon avopalveluissa, kuten tehostetussa perhetyössä, lapsiperheiden kotipalvelussa sekä sosiaalisessa kuntoutuksessa. Työ on liikkuvaa ja edellyttää siirtymistä asiakkaiden luokse useita kertoja päivässä. Toimintaympäristö keskisellä alueella kattaa alueen Vähäkyröstä Oravaisiin, jolloin päivittäiset matkat asiakastapaamisiin ovat pitkiä.

Tällä hetkellä käytössä olevien organisaation ajoneuvojen määrä ei vastaa tarvetta. Lapsi- ja perhesosiaalityön avopalveluissa käytössä on kolme autoa noin 30 työntekijälle, minkä vuoksi oman auton käyttö on välttämätöntä. Tämä johtaa merkittäviin kilometrikorvauksiin yksittäisellä työntekijällä; jopa 6000–9000 kilometriä vuodessa (vertailuna vuoden 2025 todelliset luvut), mikä tarkoittaa noin 5000 euron vuosikustannusta hyvinvointialueelle työntekijää kohden (kilometrikorvauksen ollessa 0,55€/km).

On perusteltua tarkastella vaihtoehtoisia liikkumismuotoja, jotka voisivat tukea työn sujuvuutta, hillitä kustannuksia ja edistää työhyvinvointia. Sähköpyörä tarjoaa potentiaalisen vaihtoehdon erityisesti lyhyemmillä etäisyyksillä ja kaupunkialueilla. Sen energiankulutus ja käyttökustannukset ovat merkittävästi pienemmät kuin polttomoottoriajoneuvoilla, sekä pyörä on edullisempi huoltaa ja ylläpitää. Liikkuminen tukee tutkitusti myös työntekijöiden henkistä ja fyysistä hyvinvointia.

Kotiin tehtävä työ tapahtuu vaihtelevissa sääolosuhteissa ja ympäristöissä, ja työturvallisuus on varmistettava kaikissa tilanteissa. Sähköpyörän käyttö ei sovellu kaikkiin tehtäviin eikä kaikkina vuodenaikoina. Tarvitaan huolellinen arviointi muun muassa etäisyyksistä, aikatauluista, kuljetustarpeista, sääolosuhteista, varustelusta sekä työnantajan vastuista ja vakuutusturvasta.

Edellä olevan perusteella esitämme, että Pohjanmaan hyvinvointialue:

- 1) kartoittaa sähköpyörien soveltuvuuden sosiaalihuollon kotikäyntityöhön eri palveluissa ja toimintaympäristöissä
- 2) arvioi käytön edellytykset huomioiden:

työtehtävien luonne ja asiakaskäyntien etäisyydet

alueelliset erityispiirteet (kaupunki–haja-asutus)

Kulutusvertailu 100 kilometrillä (tuotettu tekoälyn avulla):

- **Sähköpyörä:** Kuluttaa noin **1–2 kWh** sähköä per 100 km.
- **Bensa-auto:** Keskikokoisen bensa-auton kulutus on noin **7 litraa** / 100 km

Kustannusvertailu (per 100 km):

- **Sähköpyörä:** Latauskustannus on noin **10–30 senttiä** (jos 1 kWh maksaa 10–15 snt).
- **Bensa-auto:** Kustannus on noin **13,30 euroa** (jos 1,9 €/l).

Tärkeimmät erot:

- **Energiatehokkuus:** Sähköpyörä kuluttaa noin 50–100 kertaa vähemmän energiaa (euroina) kuin polttomoottoriauto.
- **Kuukausikulut:** Sähköpyörän lataaminen maksaa keskimäärin vain 1–3 euroa kuukaudessa.
- **Säästö:** Sähköpyörällä työmatkoilla voi säästää jopa 1500–5000 euroa vuodessa verrattuna auton käyttöön.

sääolosuhteet

työturvallisuus, työaikavaikutukset sekä työn sujuvuus

tarvittava varustelu (esim. kypärä, valaistus, talvivarustus)

vakuutukset ja työnantajavastuut

- 3) käynnistää pilotoinnin, jossa sähköpyöriä otetaan rajatusti käyttöön soveltuvassa yksikössä, esimerkiksi lapsiperheiden avopalveluissa

Pilotoinnin aikana:

- 4) seurataan käyttöastetta
- 5) vertaillaan kustannuksia suhteessa kilometrikorvauksiin ja ajoneuvokalustoon
- 6) arvioidaan vaikutuksia työhyvinvointiin, työn sujuvuuteen ja turvallisuuteen

Pilotin perusteella tehdään kokonaisarvio, jonka pohjalta voidaan päättää sähköpyörien käyttöönoton laajentamisesta.

Tavoitteena on löytää kustannustehokkaita, työntekijöiden hyvinvointia tukevia ja toiminnallisesti kestäviä ratkaisuja sosiaalihuollon liikkuvaan työhön.

Vaasassa 30.3.2026

Elina Sahlgren

Sari Ala-Heikkilä

Gudrun Holm

Rebecca Akers

Caudean Ralston

Peter Eriksson

Griffin

Sharon

Neer Pantalon

Munk

Tim Gill

Chloe Kuitman

Uro Tuohi

Stefan

Emma Leht